

3 Bevakning av att bouppteckning kommer in

Prop. 1958:B 23

3.1 Allmänt

SKV ska se till att bouppteckning förrättas och ges in till SKV. Finner SKV att bouppteckningsskyldigheten har försumrats, får myndigheten förelägga den eller de för bouppteckningen ansvariga vid vite att ge in bouppteckning inom viss tid. SKV kan också, där bouppteckning inte har skett, förordna lämplig person att föranstalta om det (20 kap. 9 § 1 st. ÄB).

Folkbokföringen lämnar uppgift om dödsfall som därefter ligger till grund för utsändande av en till viss del förtryckt bouppteckningsblankett jämte informationsfolder till dödsboets adress. Utskicket sker med automatik förutom i de fall där

1. den avlidne var under 16 år, eller
2. den avlidne saknade adress i Sverige, eller
3. dödsfallet skedde före den 1 juli 2001 eller
4. det saknas dödsdatum för den avlidne.

Det kan därför bli aktuellt med en manuell kontroll innan den förtryckta blanketten skickas till dödsboet.

Vid det automatiska utskicket förses bouppteckningen med ett ärendenummer och ett bevakningsförfarande inleds. Har inte bouppteckning inkommit inom rätt tid skickas en ”anmaning med viteshot” ut eventuellt följt av ett vitesföreläggande.

Har mer än fyra månader förflutit från dagen för dödsfallet utan att bouppteckning har kommit in till SKV ska myndigheten vidta åtgärder för att få in bouppteckningen (jfr 3.2). I de flesta fallen beror frånvaron av en bouppteckning på att den inte har blivit färdig i tid eller att den efterlevande har förbisett skyldigheten att förrätta bouppteckning. SKV:s förfarande att driva in en bouppteckning börjar alltid med att dödsboet eller den delägare som sitter i boet anmodas att inge bouppteckning. Om det finns anledning att anta att den avlidne saknar tillgångar, kan SKV kontakta socialnämnden för en eventuell dödsboanmälan.

26 Bevakning av att bouppteckning kommer in *Avsnitt 3*

Arbetet med bevakning av att bouppteckning kommer in sker i arvsskattesystemet.

Boutredningsman, noteras

Det är viktigt att notera i arvsskattesystemet under tjänsteanteckningar om en boutredningsman har förordnats i dödsboet. Särskilt gäller detta de dödsbon där den avlidne saknade hemvist i Sverige. Bouppteckningsskyldigheten inställer sig i det senare först i och med att boutredningsman har förordnats och myndigheten bör i dessa ärenden informera boutredningsmannen om bouppteckningsskyldigheten. Även i andra bouppteckningsärenden kan det vara väsentligt att känna till vem som är boutredningsman.

3.2 Bevakningsrutin

Bevakning och anmaning, bpt

Om bouppteckningen inte har kommit in till SKV inom fem månader från dödsfallet kommer dödsboet att komma upp på en särskild lista. Det är lämpligt att minst en gång i månaden kontrollera vilka dödsbon som finns på listan och därefter välja lämplig åtgärd. SKV kan välja att anmana dödsboet eller en dödsbodelägare att inge bouppteckningen. Anmaningen är förenad med en upplysning om att om inte bouppteckning inkommer inom den angivna tiden kan vitesföreläggande mot dödsbodelägare komma i fråga. Anmaningen skickas till dödsboet under den avlidnes adress eller om det finns uppgift om anhörig till den avlidne, kan anmaningen istället skickas till denne. SKV avgör i varje särskilt ärende vart anmaningen ska skickas. Finns uppgift om flera anhöriga väljer myndigheten ut en av dem. Anmaningen behöver inte delges den anhörige.

Efterforskning

Kommer inte bouppteckningen in inom den i anmaningen föreskrivna tidsfristen, måste SKV efterforska vem som är ansvarig för att bouppteckning förrättas (se avsnitt 2.2.5). Som ett led i efterforskningen kan man kontakta pastorexpeditionen som ibland har anteckningar om vilken begravningsbyrå som anlitas. Begravningsbyråerna kan ofta ge upplysning om någon dödsbodelägare. SKV kan även kontakta polis eller socialnämnd vid efterforskningen av dödsbodelägare.

Anmaning och viteshot, bpt

Om det visar sig att anmaningen har skickats till någon som felaktigt har uppfattats som ansvarig för bouppteckningen och att det är någon annan som är skyldig att se till att en bouppteckning förrättas, sänds en ny anmaning med viteshot till den utpekade. Om denne i sin tur menar att det är ytterligare en annan person som har hand om boet är det snarast aktuellt att förordna en särskild bouppteckningsförrättare (se avsnitt 3.4) om SKV finner det utsiktslöst att förmå personen i fråga att inge bouppteckning.

Särskild bpt-förrättare

3.3 Vite

Bouppteckning	<p>Enligt 20 kap. 9 § 1 st. ÄB får SKV förelägga den som är skyldig att förrätta och ge in bouppteckning att vid vite fullgöra sin skyldighet inom viss tid. Vilka som bär ansvaret för att bouppteckningsskyldigheten iakttas har behandlats i avsnitt 2.2.5. En medlem av det hushåll som den avlidne tillhörde, en hyresvärd eller någon annan som är skyldig att ta hand om boet enligt 18 kap. 2 § 2 st. ÄB, om ingen delägare gör det, kan dock alltid befria sig från bouppteckningsskyldigheten – och därmed också från vitesföreläggandet – genom att anmäla dödsfallet till socialnämnden. Ansvaret för att vårda boet och skyldigheten att förrätta bouppteckning övergår genom en sådan anmälan till socialnämnden.</p> <p>När det blir aktuellt med vitesföreläggande är det ofta inte känt för SKV om bouppteckning har förrättats eller inte. Föreläggandet får då begränsas till att avse ingivande av bouppteckning. Skulle det vara upplyst att bouppteckning inte har upprättats ska föreläggandet omfatta både förrättande och ingivande av bouppteckning. Ett ytterligare alternativ för SKV när bouppteckning inte skett är att förordna lämplig person att föranstalta om det (20 kap. 9 § 1 st. ÄB), se avsnitt 3.4.</p>
Bosatt i utlandet	<p>Ett vitesföreläggande mot den som är bosatt i utlandet bör komma ifråga endast om det blivit utrett att ett beslut om utdömande av vite kan verkställas.</p>
Delgivning	<p>Ett beslut om vitesföreläggande tas i arvsskattesystemet (jfr systemets anvisningar). Ett vitesföreläggande måste delges mottagaren. SKV har möjlighet att välja det delgivningsförfarande som passar bäst i ärendet.</p>
Vitesbelopp	<p>Det är SKV som väljer nivå på vitesbeloppet. Vitet ska beslutas med hänsyn till adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt (3 § Lag (1985:206) om viten). Det kan bli aktuellt att förelägga om nytt vite men kostnaderna för vitesförfarandet ska vägas in i bedömningen om nytt vite ska föreläggas eller om särskild bouppteckningsförrättare ska förordnas.</p>
Förordna bpt-förrättare, istället för vite	
Utdömande	<p>Om bouppteckningen inte ges in till SKV inom den i vitesföreläggandet förelagda tiden ska SKV ansöka hos länsrätten om utdömande av vitet (6 § samma lag). Ansökan ska göras till den länsrätt inom vars domkrets det i ärendet handläggande skattekontoret hos SKV är beläget. Om länsrätten dömer ut det förelagda vitet informerar länsrätten SKV:s huvudkontor om sitt beslut. Det handläggande skattekontoret behöver inte vidta några åtgärder men anledning av beslutet.</p>

3.4 Förordnande av särskild bouppteckningsförrättare

Särskild bouppteckningsförrättare enligt 20 kap. 9 § 1 st. ÄB bör inte förordnas förrän vitesföreläggande har visat sig vara resultatlöst eller det har konstaterats att ingen som är skyldig att förrätta bouppteckning efter den avlidne har kunnat nås med ett föreläggande. Det kan emellertid bl.a. med hänsyn till den avlidnes borgenärer ibland vara av betydelse att SKV meddelar ett förordnande om särskild bouppteckningsförrättare utan att avvakta verkan av ett föreläggande (Walin II s. 167 f.).

Rättshjälp

Rättshjälp får inte beviljas i ärenden om förrättande av bouppteckning (10 § 2 punkten rättshjälpslagen (1996:1619)).

Förordnandet

Ett beslut om särskild bouppteckningsförrättare ska föras in i beslutsförteckningen (1 § Förordning (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken). Jfr arvsskattesystemets anvisningar. Ett sådant beslut måste anses gå dödsboet emot då det i första hand är dödsboet som ska betala för den särskilt förordnade bouppteckningsförrättarens arbete. Det ska därför av beslutet framgå att det kan överklagas inom tre veckor från det att den klagande fick del av beslutet (21–23 §§ FL). Kopia av beslutet sänds utan delgivning till den förordnade och till den som har hand om boet.

Överklagan

Allmänna medel, särskild bpt-förrättare

Om dödsboet inte har tillgångar eller det av annat skäl är oskäligt att dödsboet ska ersätta kostnaderna för bouppteckningsförrättaren ska SKV besluta om skälig ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg (6 § Förordning (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken).

3.5 Inställande av vidare åtgärder för att få in bouppteckning

Preskribering av bpt-skyldighet

Det finns inte något stöd i författning för att skriva av ett bouppteckningsärende på grund av svårigheter att få in en bouppteckning. Skyldigheten att förrätta en bouppteckning preskriberas inte. Skulle det av någon anledning visa sig helt omöjligt att få fram en bouppteckning måste emellertid SKV till slut kunna ställa in vidare åtgärder i ärendet. Ett beslut att inte vidta ytterligare åtgärder för att få in en bouppteckning tas i arvsskattesystemet genom att göra ärendet vilande (se vidare systemets anvisningar). En sådan åtgärd innebär att anmaningsprocessen och bevakningen i ärendet upphör. Det är viktigt att det i ärendet framgår vilka åtgärder som SKV vidtagit för att åstadkomma ett ingivande av bouppteckningen.

Vilandebeslut